

Dataskyddsförordningen

GDPR = General Data Protection Regulation
(EU:s nya dataskyddsförordning)

Den 25 maj 2018 ersattes den svenska personuppgiftslagen, PUL, av EU:s dataskyddsförordning, GDPR.

Syftet med förordningen är att skydda den enskildes grundläggande rättigheter och friheter, särskilt rätten till skydd av personuppgifter.

Vad är en personuppgift? Personuppgifter är all slags information som kan knytas till en fysisk person som är i livet.

Mycket i dataskyddsförordningen liknar de regler som fanns i personuppgiftslagen.

Man har alltid rätt att få tillgång till personuppgifterna som finns registrerade och ändamålet med registreringen mm.

Är det något du funderar över så hör gärna av dig till Klinte pastorat,

Margareta Ahlqvist tel 24 14 10
telefontider måndag – tisdag 08.00 – 14.30
mail: margareta.ahlqvist@svenskakyrkan.se

Du kan också läsa mer på vår hemsida
svenskakyrkan.se/klinte

Klinte pastorat har som dataskyddsombud utsett:

Karin Mulde, stiftsjurist

Visby stift, tel växel 404900, karin.mulde@svenskakyrkan.se

Kyrkoherden har ordet!

När detta skrivs är det dags för höst - och den brukar ju vara mild och fin på Gotland. Tar ni en promenad på pilgrimsleden mellan Klinte och Fröjels kyrkor så ser ni att den nu är uppfräschad med viloplatsar där man möts av de olika pärlorna i "Frälsarkransen".

Foto: Magnus Aronson

I schack kallas det rockad när man flyttar två pjäser på en gång. Så kan man nästan säga att vi har gjort med två präster. Sudrets pastorat lånar Helén Engkvist på heltid t o m juli 2019 och vi lånar under samma tid Janne Manni på heltid från Romaklosters pastorat. Ni har kanske på vår Facebook-sida redan sett prästen Jannes videoklipp inför söndagen?

Nu efter sommaruppehållet startar alla våra grupper och aktiviteter igen för spädbarn, barn, ungdomar, vuxna och äldre. Nio sidor i detta tjocka Kyrkfönster handlar om det smörgåsbord av grupper och aktiviteter som vi erbjuder. Vår förhoppning är att ni ska hitta något matnyttigt som passar!

Gudstjänster har vi många olika sorter att erbjuda, nu även s k Sinnesrogudstjänster. Om ni inte träffat på detta tidigare så kan t ex vår diakon Malin svara på era funderingar.

Ni får gärna höra av er med åsikter, om Kyrkfönstret och om allt annat vi gör.

Välkomna!

- Kent Österdahl, kyrkoherde. Tfn: 070-235 14 55

Klinte församling

Klockare Mikael Wänskä.....070-517 13 79
Församlingens ordf. Kenneth Bodin.....070-826 16 49

Fröjel församling

Klockare Gunilla Lövgren 076-767 64 21
Församlingens ordf. Lisbeth Jakobsson..... 070-594 47 86

Eksta församling

Klockare Christina Lidquist.....076-767 64 20
Församlingens ordf. Bernt Jakobsson..... ..073-140 71 22

Sproge församling

Klockare Christina Lidquist.....076-767 64 20
Församlingens ordf. Kjell Olofsson..... ..073-182 57 83
Bokning av förs.hem: expeditionen, t ex Helén Kattlunds.....24 00 05

Sanda, Västergarn och Mästerby församling

Klockare Sa och Vg: Gunnar Eriksson.....070-893 12 68
Klockare Mästerby: Hans Paulin.....070-787 49 92
Församlingens ordf. Gunvor Westberg.....24 50 53
Bokning av Mästerby församlingshem:
expeditionen, t ex Helén Kattlunds.....24 00 05

Hejde församling

Klockare Hans Paulin.....070-787 49 92
Församlingens ordf. Anders Wahlby.....070-664 31 37

Väte församling

Klockare Hans Paulin.....070-787 49 92
Församlingens ordf. Mona Eneqvist.....24 61 43

Klockare / barnledare Edith Olofsson (barnledig).....076-76 76 423

Kontaktuppgifter för Klinte pastorat

Pastorexpeditionen .....tel. 24 00 05
Kyrkskolan 703, 623 76 Klintehamn
Öppet: onsd 16:00-18:00, fred 09:00-11:00
E-post: klinte.pastorat@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/klinte

Kyrkoherde Kent Österdahl.....24 01 76
kent.osterdahl@svenskakyrkan.se.....070-235 14 55

Komminister Janne Manni
janne.manni@svenskakyrkan.se 070-476 48 35

Diakon, vikarie, Malin Martis 072-577 96 70
malin.martis@svenskakyrkan.se

Kyrkomusiker Robert Nyström.....25 18 65
robert.nystrom@svenskakyrkan.se.....072-508 58 65

Kyrkomusiker Erik Tibell.....24 01 79
erik.tibell@svenskakyrkan.se.....070-315 75 67

Pastoratskyrkorådets ordf. Kjell Olofsson.....073-182 57 83

Kanslist Helén Kattlunds Jacobsson.....24 00 05
helen.kattlunds@svenskakyrkan.se

Pedagog Carina Hansén.....24 01 75
carina.hansen@svenskakyrkan.se.....070-205 71 59

Gravexpeditionen mån-tis 8:00-14:30.....24 14 10
klinte.grav@svenskakyrkan.se

Informatör Sophie Malmros   sophie.malmros@svenskakyrkan.se

Redaktör: Sophie Malmros

Ansvarig utgivare: Kent Österdahl

Omslagsbild: Foto: Sophie Malmros

Kyrkfönstret ges ut av Klinte pastorat till hushållen i Eksta, Fröjel, Hejde, Klinte, Mästerby, Sanda, Sproge, Västergarn och Väte.

Konfirmation i Klinte pastorat

Vad har Gud gemensamt med dig och mig? Jo, allt!

Kom och var konfirmand med oss i Klinte Pastorat så gör vi en upptäcktsresa tillsammans.

Under ditt konfirmandår lär du känna andra, dig själv, våra traditioner och det du inte visste om Gud. Vi vill att året ska vara både utmanande och roligt men också lärorikt.

Kom som du är! Vi träffas ca en gång i månaden, på söndagar, oftast i Klinte.

Vi erbjuder ett större läger under sportlovet, då vi reser någonstans. En del övernattningar i församlingshemmet i Klinte kommer det också att bli och vi träffar regelbundet våra ungdomar i ungdomsgruppen.

Information

Inskrivning sker tisdagen den 18 september 2018 kl. 18.30 i Klinte församlingshem i samband med informationsmöte.

Konfirmation

Den 8 juni 2019 kl. 11.00 i någon av pastoratets kyrkor.

Vill du veta mer kontakta:

Kent Österdahl, kyrkoherde, Tel: 070-235 14 55

kent.osterdahl@svenskakyrkan.se

Janne Manni, präst, tel: 070-476 48 35

janne.manni@svenskakyrkan.se

Erik Tibell, musiker, Tel: 070-315 75 67

erik.tibell@svenskakyrkan.se

Carina Hansén, pedagog, Tel: 070-205 71 59

carina.hansen@svenskakyrkan.se

Klinte Pastorat, expeditionen, Tel: 0498-24 00 05

Messy church är ett annorlunda sätt att vara kyrka.

Det är en stund i gemenskap för alla åldrar med fika, pyssel, funderingar och mat.

Kom som du är! Du kan också ta med dig familjen, grannen eller någon du känner för en skön och rolig kväll. Kvällen avslutas med middag och sedan kan vi gå hem i lugn och ro och slippa tänka på matlagning och disk. Ingen anmälan behövs! Det är bara att droppa in.

17:00 Drop-in med fika

17:15 Presentation av dagens tema och pyssel

18:00 Andakt med sång, drama, betraktelse och bön

18:30 Middag

Datum: 13 september, 17 oktober, 20 november

Plats: Klinte församlingshem

Vill du vara med i ett härligt team och hjälpa till vid nästa Messy church?

Ju fler vi är i planeringsgruppen desto roligare blir det. Tillsammans kan vi skapa tillfällen där alla känner sig delaktiga, sedda, välkomna och älskade. Tveka inte att anmäla ditt intresse till

Carina Hansén 070-205 71 59 eller expeditionen 24 00 05 så fort som möjligt.

*Gravplatsen
och gravrättsinnehavaren.*

Gravstenskroll

Gravstenskroll har utförts i Mästerby och Västergarn. Planerad efterkontroll kommer att ske under våren.

Gravstenskroll

På grund av en tragisk olycka för några år sedan på fastlandet, där ett barn omkom när hon fick en gravsten över sig har säkerhetsbestämmelserna setts över och nya rekommendationer framtagits.

Det är en standardiserad kontrollanvisning som är enkel och säker för att kunna användas på alla kyrkogårdar. Kontrollmetoden är objektiv och ger mätbara resultat. Klinte pastorat har ett ”rullande schema” där säkerhetskontroll görs vart 5:e år på varje gravsten. Vid akuta gravstensproblem kan stenen läggas ned omedelbart. Gravrättsinnehavaren blir brevlades informerad om att gravanordningen måste åtgärdas samt en skylt sätts upp på gravplatsen där gravrättsinnehavaren uppmanas att kontakta gravexpeditionen.

För mer information se

Centrala gravvårdskommittén. www.skkf.se/cgk

En som syns bättre är **G 166** som ligger nedanför predikstolen. **iuan smidhrinn ganuidha arvi uithr ridha nes bithin byn ok balir nostru firi thair ...**

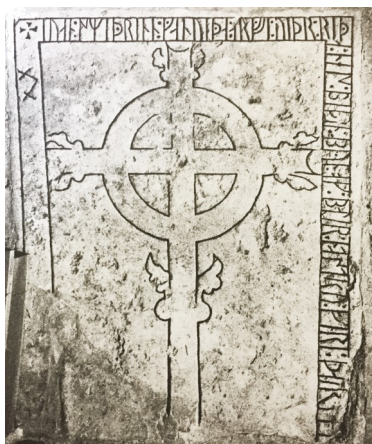

Bild ur Gotlands runinskrifter.

Johan, smeden, (i) Gannarve vid Rida näs. Bedjen bön och Pater noster för deras (själar).

↳ tenar flyttas runt

Sommaren 1799 besöker C.G. Hilfeling Fröjel. Han beskriver den härliga utsikten ”där ögon och sinnen njuta dagelig förnöjelse af de många här förbi seglande skeppen.” Sedan nämner han att ”En gammal söndrig och måslupen runsten låg äfven på kyrkogården.” Hilfeling rengjorde stenen och lyckades tyda några få ord. N.J. Ekdahl lyckas tyda fler ord 1826, men åren går och 1864 kommer P.A. Säve till Fröjel. Han antecknar att stenen nu ”ligger

*inlagd och dold uti en afsats-trappa å kyrkogården”. Under 1930-talet restaurerades Fröjel kyrka och runstenen och andra vackra gravhällar flyttades då in i kyrkogolvet och ersatte det gamla trägolvet. Mycket är oläsligt idag men enligt N.J. Ekdahl från 1826 har det stått *Olav ... läto göra denna sten över sin son Botair(?) ... Rodvi ... Pater noster för deras själar...**

*älsningar från förr

En del runstenar försvinner, en del nöts ner och blir oläsliga vartefter. Men många finns kvar och i Västergarn, där vi avslutar vår runsafari, har man 1947 för säkerhets skull murat fast sin runsten i kyrkomuren.

...rin th-ir bigu i ...uil ...sunudager ok prim ...imafr.y mith sinum guthi ok thingat kumin allir tha

... rin. De bodde i Fröjel(?) ... (Då var) ... söndags(run) och ... prim (run) ... himlafröjd(?) hos sin Gud. Och dit må alla de komma...

Ibland påminner nernötta runinskrifter om ett fjärrsamtal med lite dålig mottagning - som en svag hälsning till oss från en helt annan tid. Måtte vi inte helt tappa kontakten.

Sophie Malmros

Det finns många fler runinskrifter i pastoratet. Du kan läsa om dem på Riksantikvarieämbetets hemsida. Se länkarna nedan.

www.raa.se (skriv in sökord ”digitala runinskrifter”.)
eller

www.raa.se/kulturarv/runor-och-runstenar/digitala-sveriges-runinskrifter/digitala-sveriges-runinskrifter-publicerade-volymer/

Onsdagsträffarna

Ons 26/9 kl.13.30. Bygdegården i Sanda
Janne Manni - ”Från Östersjöns båda stränder.

Ons 31/10 kl.13.30. Bygdegården i Hejde
Carina Hansén leder oss genom Nya Testamentet med bingo och pussel.

Ons 5/12 kl.13.30. Skolgården i Fröjel.
Robert Nyström och Malin Martis bjuder på Jul-kryss.

”Inspirationscafé”

Vi startar igen i september i Väte församlingshem!

Datum för café + boklån:

27/9, 11/10, 25/10, 15/11, 29/11, 13/12

Datum endast boklån:

20/9, 4/10, 18/10, 8/11, 22/11, 6/12

Vid frågor ring Yvonne Bjarneby 0760-741360

Varmt välkommen!

Väte församlingråd.

Brevduvan

- meddelande från diakonen

Malin Martis 072-577 96 70

malin.martis@svenskakyrkan.se

Sorgegrupp.

Vi startar sorgegrupper kontinuerligt. När omkring fem personer anmält intresse startar vi upp en grupp.

Sinnesrogudstjänst.

En sinnesrogudstjänst är ett möte mellan kyrkan och tolvstegsandligheten. Under gudstjänsten finns möjlighet att dela sina tankar i kampen mot ett missbruk. Tillsammans läser vi sinnesrobönen.

22/10 kl. 19:00 i Hamnkyrkan
22/11 kl. 19:00 i Hamnkyrkan
Musikverkstan spelar!

Sinnesrobönen

"Gud, ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra,
mod att förändra det jag kan
och förstånd att inse
skillnaden."

Ny Diakonigrupp!

Det finns önskemål i pastoratet om en diakonigrupp. Där vi träffas och samtalar om var vi behövs. Vilka behov finns? På vilket sätt kan vi vara medmänniskor?

Vi träffas i Sanda prästgård lördagen den 6/10 mellan 10-12.
Vi har även en träff i Sproge församlingshem den 27/10 mellan 10-12.

Klucku tei i Hamnkyrkan

I Klintehamn blir det klucku tei med bullsmörgås och liten morgonandakt.

Varje måndag
24/9 - 17/12.
kl. 9:45-11:45

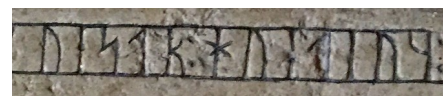
Hjärtligt
välkommen!

mundualz systir af rigaim huer sum thita...-

-ithr, mor till Botulf från Västerväte, och Botaid, hans hustru, syster till Mundvald från Ringome. Envar som detta...

Det är spännande att se att gårdsnamnen Västerväte i Väte och Ringome i Mästerby redan fanns på 1300-talet när den här stenen ristades. Vid den här tiden stavades dock Västerväte "uestr huetium" och Ringome skrevs "rigaim".

u e s t r h u e t i u m

Vi far vidare på vår runsafari och hittar fler kända gårdsnamn i pastoratets runskatter.

Snoderstenarna

I korgolvet i Sproge kyrka ligger tre gravhällar med runskrift.

Två av dem är uppvisar gårdsnamnet Snoder.

boluithr i snothu lit giara huall yfir sen fathur uk mothur nathi guth thaira sial allra sum hiar huilis under. Authualtr quali giarhi ua listana.

Botvid(?) i Snoder lät göra gravvalv över sin fader och sin moder. Gud vare nådig alla deras själar, som vila här under. Audvald göte(?) gjorde två likstenar.

Måhända är det samma Botvid som lät göra den andra gravhällen. Början av namnet är oläsbart liksom vissa ord.

...uithr i snothu lit giara stan hi- yfir sin barn -athi guth th-ira sial aldra sum

hi-r huil- - -ndir mibggl ...r ...n... sir...

...vid i Snoder lät göra denna sten över sina barn. Gud vare nådig alla deras själar som vila här under...

I Eksta fanns ytterligare en gravhäll med gårdsnamnet Snoder. Tyvärr är den nu spårlöst försvunnen, men den är inventerad under 1600-talet av danske Ole Worm.

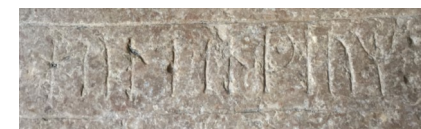
botuarthr i snothu han lit giara thina stain yfir sina husfroiu butaithu til aista

Botvard i Snoder lät göra denna sten över sin husfru Botaid til Eksta.

Det ligger nära till hands att tro att samme Botvid varit upphovsman till alla tre Snoder-stenarna.

*unninge och Gannarve

I Klinte kyrka finns fler gårdsnamn En gravhäll i kyrkan omnämner Hunninge eller...

h u n d i n g i u m

Tyvärr är den svår att läsa då den delvis ligger under bänkinredningen.

inte skadats. Vid en restaurering under 1700-talet hittades mycket riktigt avbrända bjälkar i taket. Efter branden 1492 införskaffades två nya kyrkklockor, båda med ingjutna runor. I Hejde kyrkotorn hänger ännu den ena.

ingemar ok olaf de suensko men tair guto tisa killo alo.

Ingemar och Olav, svenska män, de göto denna klocka helt och hållet.

Den andra klockan finns numera i Sanda kyrka, i nordportalen. Runorna på klockan beskriver året 1493 enligt runkalendern.

Runskrift på vift

På väggen bredvid klockan hänger ett mycket gammalt runstensfragment från 1000-talet. Det hittades i Sanda kyrkogårdsmur så sent som 2005. RAA gjorde en avmålning på en plastfilm där man tydligt ser de vikingatida dekorationerna och orden **kotha af goda af**. Men var kommer den ifrån? Runstenar hanteras tyvärr ofta mycket styvmoderligt. Runverket lyckades känna igen den här stenen som **nr G.189**. Den sågs första gången i en skräpig stenhög i Mästerby 1870. P.A Sävve skrev om den så här

”Uti en stenhög norr om kyrkan å Mästerby kyrkogård hittade kyrkoherden Carl Herlitz gossar i juni 1870 ett brottstycke av en runsten som av mig aftecknades... samt innehåller i skrift blott: kotha af.”

Men sedan måtte den ha

försvunnit och ingen har vetat var den varit i 135 år!

Nu är den åtminstone omhändertagen.

En pusselbit från 1000-talet.
Foto: Sophie Malmros

Avmålning på en plastfilm som bättre visar inristningen.
Foto: Pär Malmros

Örmaningar och klotter

När vi ändå är i Mästerby så får vi inte missa en rolig runrad inne i kyrkan inristat i norrportalens dörr:

moyar hafin ithra byn reta

Flickor, förrätta er bön på ett riktigt sätt!

I Mästerby finns också annat klotter av mer mystisk art. Titta på väggen invid sakristiedörren. I putsen är det ett virrvarr av runristningar. En rad går att läsa: **in tabernakulis** *In tabernaculis* på latin, men det är ovisst vad det syftar på.

Öler gamla gårdsnamn

Vi gör ett hopp bort till Väte och tittar på en av gravhällarna i koret, **nr G.173** närmare bestämt.

Detta är en gravsten över två kvinnor. Början och slutet av skriften har försvunnit.

-...ithr botulfs mothir af uestr huetium ok botaithr hanz husfroia

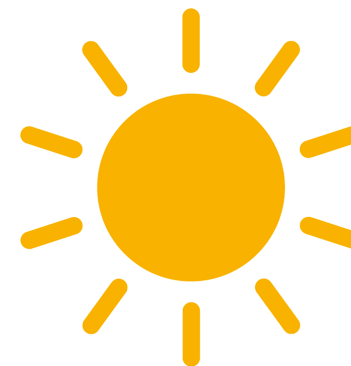

SANDA
OMRÅDE
PRÄSTGÅRDEN
PIANO OCH SÅNG
ANDAKT

Sopplunch i Sanda prästgård

Torsdagar kl.12.00 den 13/9 18/10 15/11 20/12.

Stort tack till

för er generösa sponsring vid vår grillafton i Sanda 11/7!

Klinte pastorat

Vi hoppas att det finns något som kan intressera era små och stora barn.

- * Varje gång vi ses blir det mellis.
- * På Kyrkis och Klubben samtalar vi om livet, dagen eller vad som är viktigt för barnen just då. Sen pysslar, leker, dramatiserar och ibland sjunger vi. Stunden avslutas alltid med andakt kring någon bibeltext.
- * Barnen i Klinte tar bussen till församlingshemmet och i Sanda hämtar vi barnen på skolan.
- * Barnkören i Sanda är i prästgården som vanligt.
- * Åk 4-6 i Klinte måste bli transporterade till Sanda prästgård.
- * Efteranmälan till Babyrytmik, Kören, Mini Kyrkis, Kyrkis och Klubben kan gå. Först till kvarn gäller!!! **OBS!**

Men vad står det? - Runorna i våra kyrkor

Runor brukar förknippas med vikingar, men visste du att runskriften användes ända in på 1600-talet på Gotland? Och i Dalarna finns runor från 1700-talet? När svenskbyborna kom tillbaka till Sverige år 1929 använde de ännu runstavskalendrar - en sorts evighetskalender med runor istället för siffror.

Runkalender från Dagö.
www.svenskbyborna.se

Ända sedan 1600-talet har runinskrifter dokumenterats i Sverige. Runverket har nu lagt ut bokverket Sveriges Runinskrifter på riksantikvarieämbetets hemsida och där beskrivs varje runinskrift med ett eget registreringsnummer. På så vis kan man få veta vad runorna berättar i våra kyrkor även om man själv inte kan läsa runor. Så låt oss göra en snabb runsafari runt pastoratet. Vi börjar i Hejde med en gravsten i korgolvet.
betin fyrrer petars sial kauparfa han to siau natum efder ny tauar o ok k prim i fiurtando rato

Det är av Runverket förklarad

Bedjen för Peters själ Kauparve. Han dog sju dygn efter ny. Då var o (söndagsruna) och k prim(runan) i fjortonde raden (på påsktavlan).

Den sista meningen handlar om datumet utifrån runkalendern och det är tolkat till den 4 april 1506. Idag 512 år senare känner vi igen ristningens gårdsnamn Kauparve och säkert finns det nu levande Hejdebor som är släkt med Peter från det medeltida Kauparfa.

P.A. Sävtes teckning från 1854 av den nu borttappade minnesstenen.
Bild ur Gotlands runinskrifter.

Kyrkan brann!

Ofta handlar runristningar om gravar. Men i Hejde fanns förr också en intressant minnessten om en brand 1492. Tyvärr har stenen kommit bort under 1800-talet. P.A. Sävte såg den senast 1854 vid dörren till sakristian. Inskriptionen lyder: **kirkian bran a belethes byrd lauga dahe ta uar h sunnu tahr ok s prim i tretando ratho**

Kyrkan brann under bildbärande på lördagen. Då var h söndag(runan) och s prim(runan) i trettonde raden (på påsktavlan).

Enligt runkalendern är året 1492. Troligtvis var det en takbrand, då interiör och glasmålningar

Sommarmusik 2018

Sommarmusiktävlingen är nu avgjord!

Årets vinnarsocken är...

...Fröjel!

Liksom tidigare vinnare av sommarmusiktävlingen har man nu att se fram emot en priskoncert i sin kyrka och den äger rum den 13 oktober kl 18.00.

Barock och folkmusik med "Canzoni e Corde"

Marianne Gottlander, sång
Jan Ekedahl, gitarr
Markus Svensson, nyckelharpa

13

FRÖJEL KYRKA 13 OKTOBER KL. 18:00

TACKSÄGELSESDAGEN DEN 14 OKT

Gudstjänst i Sanda kyrka kl. 13.00.
Därefter skördeauktion i
Gervaldsgården med försäljning av
rotfrukter, grönsaker, frukt, bär, mos,
pajer mm.

Behållningen går till Världens barn.
Vi bjuder på kaffe/te/saft bullar och
kakor.

Välkomna!

Sanda, Västergarn och Mästerby
församling

BARNKÖREN i Sanda
för förskoleklass – åk 3
Sanda skola
Max 12 barn/grupp.
Träffas **torsdagar 14.00–15.00**
i Sanda prästgårds kapell.
**Startar torsdagen den 20
september.**
Ledare: Erik

Mini KYRKIS
För Förskolebarnen i Sanda och
Klinte
Klinte **tisdagar 14–14.50**
i Hamnkyrkan
Sanda **onsdagar 13–13.50**
i Prästgården
Max 12 barn/grupp.
**Startar tisdagen den 18 och
onsdagen den 19 september.**
Ledare: Carina och Emma

KYRKIS i Klinte med körsång
för åk 1–3 Klinteskolans
Träffas på **tisdagar 15.00–17.30**
i Klinte församlingshem.
Max 15 barn/grupp.
**Startar tisdagen den 18
september.**
Ledare: Carina, Emma och Erik

KYRKIS i Sanda
för åk 1–3 Sanda skola
Träffas på **onsdagar 14.00–16.30**
i Sanda prästgård.
Max 12 barn/grupp.
**Startar onsdagen den 19
september.**
Ledare: Carina och Emma

KLUBBEN i Sanda
för åk 4–6
Klinte och Sanda skola
Träffas på **torsdagar 15.00–17.30**
i Sanda prästgård.
Max 12 barn/grupp.
**Startar torsdagen den 20
september.**
Ledare: Carina och Emma

KOTTARNA
Träffas på **fredagar 9.30–11.30** i
Klinte församlingshem.
Öppen verksamhet för föräldrar
och barn. Fika. Ingen anmälan krävs,
bara kom när ni kan!
**Startar fredagen den 14
september.**
Ledare: Carina och Emma

BABYRYTMIK
För barn upp till 1 år.
Träffas på **fredagar kl. 9–9.30**
i Klinte församlingshem.
Efteråt är alla välkomna upp på
Kottarna.
Max 10 st. i gruppen.
**Startar fredagen den 14
september.**
Ledare: Carina

*Vår barnverksamhet är
kostnadsfri. Är man anmäld i
en grupp måste man alltid
höra av sig om man inte kan
komma. Vi ser fram emot att
träffa er alla!*

Välkomna!

Pastoratsorkestern

Ensemblen för blandade instrument.
Vi övar tisdagskvällar i Hejde
Missionshus.
Vill du spela med oss?

Kontakta kantor Robert Nyström
tel. 072-508 58 65

KORALBRASSET

Koralbrasset är en grupp
mässingsmusiker som ibland
medverkar vid gudstjänsterna
och spelar till psalmsången.
Vill du vara med är det bara
att höra av dig till

kantor Robert Nyström
tel: 072-508 58 65

Söndag 2 december Första advent

Västergarn	11	Gudstjänst. Fredrik Willstrand, sång. Kyrklunch.
Klinte	14	Mässa. Klinte och Sanda kyrkokörer. Glögg och pepparkakor.
Väte	14	Lekmanaledd andakt. Kaffe.
Eksta	19	Gudstjänst. Alla-kan-sjunga-kören. Kaffe.

Tis. 4/12

Fröjel	19	Syföreningsauktion.
--------	----	---------------------

Ons. 5/12

Fröjel	13:30	Onsdagsträff i skolgården. Robert Nyström och Malin Martis bjuder på Jul-kryss.
--------	-------	--

Tors. 20/12

Sanda	12	Gröt med andakt i prästgården.
-------	----	--------------------------------

Kyrkskjuts

Alla är hjärtligt välkomna på våra gudstjänster.
Tveka inte att kontakta oss för hjälp med resan!

Klinte tel. **076-050 32 06**

Fröjel, Eksta, Sproge tel. **24 10 11**

Sanda, Västergarn, Mästerby tel. **24 50 53**

Hejde tel. **24 31 12**

Väte tel. **24 61 43**

Lördag 3 november Alla helgons dag

Fröjel 10-16 Kaffe i kyrkan.
Sanda 10 Mässa.
Klinte 17 Minnesgudstjänst för Klinte. Klinte och Sanda kyrkokörer.
Sproge 19:30 Minnesgudstjänst för Fröjel, Eksta och Sproge. Klinte och Sanda kyrkokörer.

Söndag 4 november Söndagen efter Alla helgons dag

Fröjel 10 Mässa.
Väte 14 Gudstjänst.
Västergarn 19 Minnesgudstjänst för Sanda, Västergarn, Mästerby, Hejde och Väte. Sång Malin Martis.

Söndag 11 november Tjugofjärde söndagen efter Trefaldighet

Eksta 10 Iona-inspirerad gudstjänst i sakristian.
Hejde 13 Gudstjänst. Pastoratsorkestern.
Hamnk:an 18 Lovsångsmässa.

Tors. 15/11

Sanda 12 Sopplunch med andakt i prästgården.

Söndag 18 november Söndagen före Domssöndagen

Sanda 11 Familjegudstjänst. Varmkorv.
Väte 14 Gudstjänst. Kaffe.
Sproge Kyrkbil till Väte.
Klinte 18 Mässa.

Tis. 20/11

Klinte 17 Messy Church i församlingshemmet.

Ons. 21/11

Hamnk:an 19 Syföreningsauktion. Kaffe. Lotterier.

Tors. 22/11

Hamnk:an 19 Sinnesrogudstjänst. Musikverkstan medverkar.

Söndag 25 november Domssöndagen

Hejde 13 Högmässa. Carina Nyström Ahlin, trumpet.
Klinte & Västergarn Kyrkbil till Hejde.
Fröjel 19 Gudstjänst.

Musikverkstad

Foto: Sophie Malmros

Är du en musikintresserad ungdom?

Vi träffas i Hamnkyrkan en gång i veckan.
Fredagar 15:00 –senast 18:00.
Fika: Serveras från 15.
Medtag: musikalitet, instrument/sångröst och ett gott humör.

Väl mött!
Erik 070-337 30 42 och Carina 070 - 205 71 59

Sjung med oss!

Klinte och Sanda kyrkokörer
övar på onsdagar 19-21 i Klinte
församlingshem. Vi startar den 12/9.
Körledare Erik Tibell 070 - 337 30 42
erik.tibell@svenskakyrkan.se

Pastoratets almanacka maj - sept.

Ändringar kan bli nödvändiga. Kontrollera därför alltid uppgifterna i fredagstidningens predikoturer.

Söndag 23 september Sjuttonde söndagen efter Trefaldighet

Västergarn 13 Stugmöte i klockargården.
Hamnk:an 18 Mässa i Taizé-ton. Föredrag: "Förföljelse, att vara kristen i en minoritetsmiljö." Kaffe.
Väte & Sproge Kyrkbil till Hamnkyrkan.

Ons. 26/9

Sanda 13:30 Onsdagsträff i bygdegården.
Janne Manni - "Från Östersjöns båda stränder.

Söndag 30 september Den helige Mikael's dag

Hejde 10 Mässa.
Sanda 13 Gudstjänst.
Fröjel 19 Iona-inspirerad gudstjänst. Tema Änglar.

Lör. 6/10

Diakonalt 10-12 Samtal i Sanda prästgård om det diakonala i pastoratet
Fröjel 18 Konsert. Gotlands Kammarorkester och violinisten Bernt Lysell spelar kammarmusik för stråk och piano av Elfrida Andrée, Frank Bridge och W A Mozart.

Söndag 7 oktober Nittonde söndagen efter Trefaldighet

Eksta 10 Mässa. Koralbrass.
Väte 14 Gudstjänst. Kaffe.
Klinte 18 Gudstjänst.

Lör. 13/10

Fröjel 18 Priskonsert sommarmusiktävlingen. Barock och folkmusik med "Cantzoni e Corde", Marianne Gottlander, sång, Jan Ekedahl, gitarr & Markus Svensson, nyckelharpa.

Söndag 14 oktober Tacksägelsedagen

Sproge 10 Högmässa. Musikverkstan medverkar.
Hejde & Klinte Kyrkbil till Sproge.
Sanda 13 Gudstjänst i Gervaldsgården. Kaffe och skördeauktion.

Ons. 17/10

Klinte 17 Messy Church i församlingshemmet.

Tors. 18/10

Sanda 12 Sopplunch med andakt i prästgården.

Söndag 21 oktober Tjugoförsta söndagen efter Trefaldighet

Vänge 11 Kontraktshögmässa.
Kyrkbilar från Klinte, Eksta, Sproge, Sanda, Västergarn, Mästerby, Hejde och Väte.
Fröjel 19 Gudstjänst.

Mån. 22/10

Hamnk:an 19 Sinnesrogudstjänst.

Lördag 27/10

Diakonalt 10-12 Samtal i Sproge församlingshem om det diakonala i pastoratet.

Söndag 28 oktober Tjugoandra söndagen efter Trefaldighet

Mästerby 10 Gudstjänst.
Klinte 13 Mässa. Koralbrass.
Hejde 18 Fredsgudstjänst. Barnkör. Varmkorv.
Eksta Kyrkbil till Hejde.

Ons. 31/10

Hejde 13:30 Onsdagsträff i bygdegården.
Carina Hansén leder oss genom Nya Testamentet med bingo och pussel.

Fre. 2/11

Väte 13-16 Kaffe i kyrkan.